

REZÜMÉ

(Egy szocialista nevelési regény műfaji aspektusai – A. Sz. Makarenko: Педагогическая поэма)

Anton Szemjonovics Makarenko (1888-1939), ukrán származású szovjet pedagógus és író magnum opusa, a Педагогическая поэма 1935-ben jelent meg. A cím eredeti nyelven való további használatát az indokolja, hogy magyar nyelven Az új ember kovácsa és a Pedagógiai hősköltemény címeken is kiadásra került. Az író 1925-től kezdve tíz éven át dolgozott művén, amelynek cselekménye három részben játszódik, 1920 szeptembere és 1928 áprilisa között.

Hazánkban és – kis túlzással élve – a nagyvilágban Makarenko irodalmi munkásságának filológiai szempontú kutatása a pedagógiai vizsgálódásokhoz képest még a létező szocializmus idején is igen kezdetleges volt. Jóllehet főműve több kiadásban is megjelent magyar nyelven, érdemi diskurzus azonban nem folyt a könyvvel mint irodalmi alkotással kapcsolatban.

Értekezésem megírásakor bíztam abban, hogy egy, az embereket máig megosztó korban született szöveg a megszokott értelmezésének elhagyásával is tekinthető irodalomnak, azaz olyan műalkotásnak, amely rendelkezik valamiféle univerzális üzenettel a mai olvasók számára. Dolgozatom során a következő sarkalatos, értelmezési stratégiámat meghatározó direktívákkal kívánok operálni a későbbi kifejtés során:

A dokumentumirodalomként való értelmezéssel ellentétben megállapítom, hogy a górcső alá vont írásmű irodalmi alkotás. E felfogás megalapozása érdekében a posztstrukturalista irodalomelmélet egyik angolszász irányzatát, a Catherine Belsey nevével fémjelzett expresszív realizmus elméletét fogom a továbbiak során mérvadónak tekinteni.

Másrészről a prózaepika műfajainak vizsgálata által válaszolni kívánok a Borisz Oszipovics Kosztyeljanyec irodalomtudós által fölteszt kérdésre, nevezetesen: mennyire határozottan állítható Makarenko művével kapcsolatban az a szakirodalomban egységesen vázolt hipotézis, hogy a szovjet irodalom egyik regényével áll szemben az olvasó.

Utolsóként pedig egy, a felületes szemlélőnek pusztán elbeszéléseleméleti kérdésként felsejlő problémára kívánok megoldást találni azon dilemma felvetésével és megoldásával, miszerint a regény főszereplője vajon a retrospektív módon visszatekintő Makarenko vagy a munkássága folyamán formálódó gyermekközösség.

RESUME

(Aspects of a socialist educational novel A. S. Makarenko's *Педагогическая поэма*)

Anton Semyonovich Makarenko was a Ukrainian-Soviet pedagogue, whose magnum opus Педагогическая поэма (in English translation Road to Life) was published in 1935. The writer was working on his book for ten years, the plot of which is playing in three parts, between the September of 1920 and the April of 1928.

In our country and around the whole world Makarenko's research of literary and philological research compared to his pedagogical examinations during the time of socialism was quite at its beginnings. His main work were published several times in Hungarian, but it did not find its audience and went unnoticed.

During the writing of this I hoped that this text that was written in a time that divides the opinion of people can still be referred to as literature. A work of art that has some kind of universal message for today's audience. In this essay my main statement is the following;

In contrary of the documentary literature I take this as a true literary work. I examine the text in view of poststructuralist theorists basic ideas, Cathrine Belsey whose name is mostly known for the theory of expressive realism.

On the other hand the examination of prose genre obliges me to answer the question of Boris Osipovich Kostelyanets which is: is Makarenko's work really a novel?

Finally for the layman is the main character works as a retrospective self of the writer or the child, youngling audience that is taking shape during his lifetime and literary works.